

Eskime štítil, hoteč s tem uveljaviti ime krščansko. Kajti „krščanskega“ se dosedaj Eskimi od „kristjanov“ niso bili naučili ravno preveč. Ustanovil je več kolonij, ki so se začele razvijati dokaj ugodno. Prišle so pa nepravilne. Bergenska trgovska družba je že l. 1726. prenehala, danska vlada je vzela kolonizacijo v roke, a ker ni bilo pričakovanih vidnih uspehov, je skopi kralj Kristijan VI. sklenil vse skup opustiti, Egedeja pa prepustiti njegovi usodi. Egede je vztrajal, pomagal mu je znani grof Zinzendorf, ustanovitelj občine herrnhuterske, imel je namreč zveze z danskim dvorom. Kralj se je dal pregovoriti, Egede je nadaljeval započeto delo, dobil pa celo pomočnike v herrnhuterskih misijonarjih, „Moravskih bratih“. Jakob Severin iz Kodanja, eden prvih trgovcev kodanjskih, je dobil od kralja monopol trgovine z Grenlandijo, nastale so nove kolonije, Christianshaab, Jakobshavn, Fredrikshaab. Egede je šel l. 1736. nazaj v Evropo in učil v kodanjskem seminaru jezik Eskimov, umrl je l. 1758., do zadnjega diha z vnelo delujoč za misijone na daljnem otoku.

Ko je Egede še živel, se je ustanovila „Splošna trgovska družba“, namen ji je bila tudi kolonizacija Grenlandije. Neki Walloë je dobil naročilo, naj preišče južne dele zahodne obale in če le mogoče, dospe do Österbygd na vzhodu. Z enim samim velikim družinskim čolnom — umiak — je odšel iz Godthaaba, šest spremljevalcev je vzel s seboj, med njimi štiri ženske, ki so veslale. Prezimili so na mestu današnjega Julianehaab, bolezní se jih niso lotile. Drugo leto, l. 1752., so dospeli do toplih vrečev Unartok, veslali po cestah skoz najjužnejše otočke in stopili na vzhodni breg, led jih je potisnil nazaj. Še enkrat so prezimili, sredi leta 1753. jih vidimo v Fredrikshaab, najjužnejši tedanjih kolonij. Nobenega plačila pa niso dobili za svoje delo, zapuščen in pozabljen je umrl Walloë v najsiromašnejših razmerah v Kodanju, l. 1793., star 77 let.

Sin Hansa Egede, Pavel, tudi škof, je v letih 1786—1787. neprestano poizkušal približati se vzhodni obali; vse zastonj, ledene grude so pogumne mornarje vsakokrat odgnale. Prepričali so se pa kmalu, da one stare kolonije Normanov ni iskati na vzhodu, zato ni bilo nobenega pravega povoda več zanimati se za to plat, obrnili so pozornost na znanstveno raziskovanje zahodnih

delov. Tu moramo omeniti mineraloga Karola Ludovika Giesecke. Doma je bil v Augsburgu, prišel je na Dunaj in si služil kruh kot jurist, igravec in pesnik. Učil se je nato mineralogije in začel kupčevati z rudninami, raziskal je Fär-øere in prišel l. 1807. tudi na Grenlandijo, kjer je ostal osem let. Zahodna obala mu je bila kmalu tako znana kakor nobenemu drugemu, našel je vse rudnine, ki jih poznajo danes iz onih delov, za vse je vedel povedati, kje jih je dobiti, na njegovem delu temelji geologija Grenlandije. Pozneje postane profesor mineralogije in kemije na vseučilišču v Dublinu.

Težko je bilo raziskovati vzhodno obalo, plasti ledu so bile nepremagljiva ovira. Tem večje važnosti so odkritja dveh škotskih lovcev na kite, očeta in sina Scoresby. Brez vsake omike od doma sta si z neumorno pridnostjo in jekleno

MISIJONAR HANS EGEDE V GRENLANDIJI.

voljo pridobila toliko znanje v naravoslovnih in morskih vedah, da moremo prištevati popis severnih pokrajin itd., ki ga je izdal l. 1819. mlajši Scoresby, sploh najznamenitejšim in najboljšim delom o arktičnih pokrajinah. Zlasti nadarjen je bil sin; pridejal je pozneje prvemu popisu tudi opis odkritij in raziskovanj ob vzhodni obali l. 1822., opis je izšel l. 1823.

V njegovem delu so prvič upodobljeni snežni kristali. Sedemnajstkrat sta bila oče in sin v morju spitsberškem, samo 1810—1822. sta zaslužila z ribjim lovom in lovom na kite nad tri milijone kron. Že leta 1817. so naznanjevali ribiči, med njimi mlajši Scoresby, da je med Grenlandijo in Spitsbergi nenavadno malo plavajočega ledu. Ker so Angleži ravno takrat zopet začeli z novo vnelo zavzemati se za polarne ekspedicije, so odposlali takoj l. 1818. Roža in Buchana na sever (govorili bomo o tem v drugi zvezi).